

Особливості конструювання компетентнісно-орієнтованих завдань у підручниках з літератури для 5 – 6 класів

В. В. Снегір'ова, канд. пед. наук

Реалізація компетентнісної моделі у навчанні передбачає принципові зміни в конструюванні шкільних підручників з літератури і, зокрема, завдань до художнього тексту, компетентнісно-орієнтованих, націлених на формування та оцінювання читацьких і літературних компетентностей і компетенцій учнів.

Основними відмітними характеристиками компетентнісно-орієнтованих завдань у підручнику є:

1. **Проблемність.** Компетентнісно-орієнтовані завдання повинні містити в своїй основі навчальну проблему.
2. **Зацікавленість (особистісна значущість)** для учнівської аудиторії певного віку.
3. **Діяльнісний компонент.** Виконання компетентнісно-орієнтованого завдання має передбачати застосування різних узагальнених способів дій, в першу чергу розумових (аналіз, порівняння, узагальнення, абстрагування, синтез та ін.).
4. **Усвідомленність.** Усвідомленню процесу та результату виконання компетентнісно-орієнтованого завдання сприяє поєднання колективних та індивідуальних форм роботи, наприклад, обговорення завдання спільно всією групою учнів, організації дискусії під час роботи в малих групах або в процесі парної роботи. Остаточний результат виконання завдання має бути закріплено в індивідуальній формі, тільки в цьому випадку він присвоюється учнем і стає надбанням його свідомості та пам'яті.
5. **Рефлексивність.** Виконання компетентнісно-орієнтованого завдання має завершуватися рефлексивними діями учня, який не тільки оцінює результат своєї навчальної діяльності, а й аналізує процес виконання завдання («Що потрібно врахувати при виконанні аналогічних завдань?» тощо).

Формулювання завдань, їх взаємозв'язок і послідовність у методичному апараті підручника з літератури повинні бути підпорядковані пошукові найбільш ефективних методів і прийомів роботи над художнім твором. І тут важливим є дотримання психологічних особливостей сприйняття учнями 11-12-річного віку художньої літератури. Описуючи механізм психологічних процесів, задіяних у творах мистецтва, Л. Виготський називав основою художнього переживання образність, а загальним його характером – звичайні властивості інтелектуального та пізнавального процесу.

Підкреслюючи особливість сприйняття літератури як мистецтва слова, О. Нікіфорова, вказувала на те, що в процесі вивчення художнього твору учнями підліткового віку логічному аналізу повинен передувати образний

аналіз художнього тексту. На важливості посилення емоційної сфери діяльності учнів основної школи під час аналізу художнього твору зауважувала український методист О. Бандура. Вона радила вводити до методичного апарату «запитання та завдання, які викликали б у школярів повторне переживання тих почуттів, що хвилювали їх під час першого читання, посилювали б їх, збуджували ще більший інтерес, допомагали повніше осягнути зображене, підносячи сприймання на вищий щабель».

Таким чином, застосовуючи технологію побудови КОЗ до художнього тексту, потрібно враховувати, з одного боку, специфіку літератури як мистецтва слова, а з іншого – особливості сприйняття літературного твору читачами певної вікової категорії.